

PROTOKÓŁ

do Umowy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Niemiecką Republiką Demokratyczną o obrocie prawnym w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych, podpisanej w Warszawie dnia 1 lutego 1957 r.,

sporządzony w Warszawie dnia 18 kwietnia 1975 r.

W imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

**RADA PAŃSTWA
POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ**

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 18 kwietnia 1975 roku został podpisany w Warszawie Protokół do Umowy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Niemiecką Republiką Demokratyczną o obrocie prawnym w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych, podpisanej w Warszawie dnia 1 lutego 1957 roku, w następującym brzmieniu dosłownym:

PROTOKÓŁ**do Umowy między Polską Rzeczpospolitą Ludową
a Niemiecką Republiką Demokratyczną o obrocie prawnym
w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych, podpisanej
w Warszawie dnia 1 lutego 1957 r.**

Rada Państwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rada Państwa Niemieckiej Republiki Demokratycznej, kierując się dążeniem do pogłębienia i udoskonalenia stosunków umownych w dziedzinie obrotu prawnego, postanowiły zmienić i uzupełnić Umowę między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Niemiecką Republiką Demokratyczną o obrocie prawnym w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych, podpisaną dnia 1 lutego 1957 r., i w tym celu wyznaczyły jako swoich pełnomocników:

Rada Państwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej —
Włodzimierza Berutowicza, Ministra Sprawiedliwości
Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej
Rada Państwa Niemieckiej Republiki
Demokratycznej
Hansa Joachima Heusingera,
Zastępcę Przewodniczącego Rady Ministrów
Niemieckiej Republiki Demokratycznej i Ministra
Sprawiedliwości,

którzy po wymianie swoich pełnomocnictw, uznanych za dobre i sporządzone w należytej formie, uzgodnili:

Artykuł 1

W Umowie między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Niemiecką Republiką Demokratyczną o obrocie prawnym w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych, podpisanej dnia 1 lutego 1957 r., wprowadza się następujące zmiany i uzupełnienia:

1. Po artykule 2 dodaje się artykuł 2A w następującym brzmieniu:

„Artykuł 2A

Pomoc prawna obejmuje również ustalenie na obszarze jednej z Umawiających się Stron miejsca pobytu osób, przeciwko którym osoby mające swoje miejsce zamieszkania lub pobytu na obszarze drugiej Umawiającej się Strony zgłaszają roszczenia z zakresu prawa cywilnego lub rodzinnego, a ponadto ustalenie miejsca pracy i wysokości dochodów osób, przeciwko którym zostaną zgłoszone roszczenia alimentacyjne. W celu ułatwienia załatwienia tego rodzaju wniosków wzywająca Umawiająca się Strona przekazuje wszystkie posiadane informacje.”

2. Artykuł 15 otrzymuje następujące brzmienie:

„Artykuł 15**Udzielanie informacji**

1. Ministrowie Sprawiedliwości i Prokuratorzy Generalni Umawiających się Stron przekazują sobie ważniejsze akty ustawodawcze z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i karnego.

2. Ministrowie Sprawiedliwości i Prokuratorzy Generalni Umawiających się Stron udzielają sobie na wniosek

informacji dotyczących prawa, które w ich Państwach obowiązują lub obowiązywało, oraz co do praktyki jego stosowania.”

3. Artykuł 18 otrzymuje następujące brzmienie:

„Artykuł 18

1. Obywatelom jednej z Umawiających się Stron zapewnia się na obszarze drugiej Umawiającej się Strony tymczasowe zwolnienie od kosztów sądowych na tych samych zasadach i w tym samym zakresie jak obywatelom własnym.

2. Tymczasowe zwolnienie od kosztów sądowych, udzielone w określonej sprawie przez właściwy sąd jednej z Umawiających się Stron, rozciąga się również na koszty postępowania w sprawach o uznanie oraz o wykonanie orzeczeń włącznie z egzekucją na obszarze drugiej Umawiającej się Strony.”

4. Artykuł 21 otrzymuje następujące brzmienie:

„Artykuł 21**Zawarcie małżeństwa**

1. Przesłanki zawarcia małżeństwa ocenia się dla każdego z przyszłych małżonków według prawa tej z Umawiających się Stron, której ta osoba jest obywatelem.

2. Forma zawarcia małżeństwa podlega prawu tej z Umawiających się Stron, na której obszarze małżeństwo zostaje zawarte.

3. Forma małżeństwa zawartego przed uprawnionym przedstawicielem dyplomatycznym lub urzędnikiem konsularnym podlega prawu państwa wysyłającego przedstawiciela dyplomatycznego lub urzędnika konsularnego.”

5. Po artykule 22 dodaje się artykuł 22A w następującym brzmieniu:

„Artykuł 22A**Właściwość w sprawach dotyczących stosunków osobistych i majątkowych małżonków**

1. W sprawach dotyczących stosunków osobistych i majątkowych małżonków właściwe są sądy tej z Umawiających się Stron, której obywatelami są małżonkowie. Jeżeli małżonkowie w chwili wszczęcia postępowania zamieszkują na obszarze drugiej Umawiającej się Strony, właściwe są również sądy tej Strony.

2. Jeżeli jeden z małżonków jest obywatelem jednej z Umawiających się Stron, drugi zaś obywatelem drugiej Umawiającej się Strony, w sprawach dotyczących stosunków osobistych i majątkowych małżonków właściwe są sądy tej z Umawiających się Stron, na której obszarze małżonkowie mają wspólne miejsce zamieszkania lub mieli ostatnie wspólne miejsce zamieszkania.”

6. Artykuł 24 otrzymuje następujące brzmienie:

„Artykuł 24

Istnienie, nieistnienie i nieważność małżeństwa

1. Ustalenie istnienia lub nieistnienia małżeństwa albo unieważnienie małżeństwa podlega prawu, które stosuje się zgodnie z artykułem 21.

2. W zakresie właściwości sądów stosuje się odpowiednio postanowienia artykułu 23.”

7. Artykuły 26, 27 i 28 otrzymują następujące brzmienie:

„Artykuł 26

Stosunki prawne między rodzicami i dziećmi

1. Stosunki prawne między rodzicami i dziećmi podlegają prawu tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest dziecko. Jeżeli dziecko posiada obywatelstwo obu Umawiających się Stron, stosunki prawne między rodzicami i dziećmi podlegają prawu tej Umawiającej się Strony, na obszarze której dziecko ma miejsce zamieszkania.

2. Stosunki prawne w rozumieniu ustępu 1 obejmują również roszczenia alimentacyjne między rodzicami i dziećmi.

Artykuł 27

1. Ustalenie i zaprzeczenie ojcostwa podlegają prawu tej Umawiającej się Strony, której obywatelstwo dziecko uzyskało przez urodzenie. Jeżeli dziecko przez urodzenie uzyskało obywatelstwo obu Umawiających się Stron, ustalenie i zaprzeczenie ojcostwa podlegają prawu tej Umawiającej się Strony, na której obszarze dziecko miało miejsce zamieszkania w chwili urodzenia.

2. Dla uznania ojcostwa wystarcza zachowanie formy przewidzianej przez prawo tej Umawiającej się Strony, na której obszarze uznanie nastąpiło.

Artykuł 23

W sprawach dotyczących stosunków prawnych wymienionych w artykułach 26 i 27 właściwe są zarówno organy tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest dziecko, jak i organy tej Umawiającej się Strony, na której obszarze dziecko ma miejsce zamieszkania.”

8. Artykuł 29 uchyla się.

9. Artykuł 38 ust. 3 otrzymuje następujące brzmienie:
„3. Wnioski obywateli jednej z Umawiających się Stron mających miejsce zamieszkania lub pobytu na obszarze Umawiających się Stron o sporządzenie i przesłanie wyciągu z akt stanu cywilnego Umawiającej się Strony mogą być kierowane bezpośrednio do właściwego urzędu stanu cywilnego. Za sporządzenie i przesłanie dokumentów nie pobiera się opłat. Dokumenty przesyła się bezpośrednio wnioskodawcy.”

10. Artykuł 51 otrzymuje następujące brzmienie:

„Artykuł 51

Uznawanie orzeczeń w sprawach niemajątkowych

Wydane przez organy jednej z Umawiających się Stron prawomocne orzeczenia w sprawach niemajątkowych cywilnych i rodzinnych są skuteczne na obszarze drugiej Umawiającej się Strony bez przeprowadzania postępowania o uznanie, jeżeli organ, który wydał orzeczenie, był właściwy stosownie do postanowień Umowy, a żaden organ tej drugiej Strony nie wydał wcześniej prawomocnego orzeczenia w tej samej sprawie między tymi samymi uczestnikami.”

11. W drugiej części w pierwszym rozdziale po artykule 63 dodaje się oddział f w następującym brzmieniu:

„f) Zawisłość

Artykuł 63A

Jeżeli przed sądami obu Umawiających się Stron zostanie wszczęte postępowanie w tej samej sprawie między tymi samymi uczestnikami, sąd, przed którym postępowanie zostało wszczęte później, uznaje się niewłaściwym.”

12. Artykuł 66 otrzymuje następujące brzmienie:

„Przejęcie ścigania karnego

Artykuł 66

1. Każda z Umawiających się Stron zobowiązuje się na wniosek drugiej Umawiającej się Strony do ścigania karnego według własnego prawa własnych obywateli podejrzanych o popełnienie przestępstwa na obszarze wzywającej Umawiającej się Strony.

2. Obowiązek przejęcia ścigania rozciąga się również na takie naruszenia prawa, które według prawa wzywającej Umawiającej się Strony są przestępstwami, a według prawa wezwanej Umawiającej się Strony tylko wykroczeniami, i które podlegają ściganiu według prawa wezwanej Umawiającej się Strony.

3. Wnioski o ściganie karne złożone zgodnie z prawem jednej z Umawiających się Stron przez pokrzywdzonych do właściwych organów Strony wzywającej w przepisany terminie są skuteczne również na obszarze drugiej z Umawiających się Stron.

4. Jeżeli z przestępstwa, którego dotyczy przejęte postępowanie, wynikają roszczenia odszkodowawcze osób pokrzywdzonych i złożone zostały odpowiednie wnioski o odszkodowanie, włącza się je na żądanie pokrzywdzonych do postępowania.”

13. Po artykule 66 dodaje się artykuły 66A i 66B w następującym brzmieniu:

„Artykuł 66A

1. Do wniosku o przejęcie ścigania karnego dołącza się:

a. dane dotyczące osoby, włącznie z jej obywatelstwem,

- b. opis stanu faktycznego,
- c. środki dowodowe,
- d. oryginały akt lub ich uwierzytelnione odpisy,
- e. tekst przepisów mających zastosowanie do czynu według prawa obowiązującego w miejscu jego popełnienia,
- f. wnioski o ściganie karne i o odszkodowanie.

2. Jeżeli podejrzany przebywa w chwili złożenia wniosku o przejęcie ścigania karnego w areszcie tymczasowym lub jest zatrzymany, należy spowodować jego odesłanie na obszar wezwanej Umawiającej się Strony.

3. Wezwana Umawiająca się Strona jest zobowiązana do powiadomienia Strony wzywającej o orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie. Na wniosek Strony wzywającej należy przesłać odpis tego orzeczenia.

Artykuł 66B

1. Wniosek o przejęcie ścigania karnego kieruje Minister Sprawiedliwości lub Prokurator Generalny jednej z Umawiających się Stron do Ministra Sprawiedliwości lub Prokuratora Generalnego drugiej Umawiającej się Strony.

2. Ministrowie Sprawiedliwości lub Prokuratorzy Generalni Umawiających się Stron mogą uzgodnić, że wnio-

ski o przejęcie ścigania karnego będą kierowane bezpośrednio przez określone sądy lub prokuratorów jednej Umawiającej się Strony do określonych sądów lub prokuratorów drugiej Umawiającej się Strony."

Artykuł 2

Protokół niniejszy podlega ratyfikacji i wejdzie w życie po upływie trzydziestu dni od dnia wymiany dokumentów ratyfikacyjnych, która nastąpi w Berlinie.

Protokół niniejszy stanowi integralną część Umowy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Niemiecką Republiką Demokratyczną o obrocie prawnym w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych podpisanej w Warszawie dnia 1 lutego 1957 r. i będzie obowiązywał przez ten sam okres czasu co Umowa.

Sporządzono w Warszawie dnia 18 kwietnia 1975 r. w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i niemieckim, przy czym obydwa teksty są jednakowo autentyczne.

Z upoważnienia
Rady Państwa
Polskiej Rzeczypospolitej
Ludowej
Włodzimierz Berułowicz

Z upoważnienia
Rady Państwa
Niemieckiej Republiki
Demokratycznej
Hans Joachim Heusinger

Po zaznajomieniu się z powyższym Protokołem Rada Państwa uznała go i uznaje za słuszny zarówno w całości, jak i każde z postanowień w nim zawartych; oświadcza, że jest on przyjęty, ratyfikowany i potwierdzony, oraz przyrzeka, że będzie niezmiennie zachowywany.

Na dowód czego wydany został Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Dano w Warszawie, dnia 18 września 1975 roku.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*

L. S.

Minister Spraw Zagranicznych: *S. Olszowski*